

FAUNAFOKUS AS

Kartlegging av fugl ved Rørvikvatnet på Vigra i Giske kommune.

FAUNAFOKUS AS Notat 2024 : 5

Av Oddvar Olsen. **FAUNAFOKUS AS**. Volda 17.10.24

Utførende institusjon: FAUNAFOKUS AS	Prosjektansvarlig: Oddvar Olsen
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Solveig Silset Berg
Referanse: Olsen, O. 2024. Kartlegging av fugl ved Rørvikvatnet på Vigra i Giske kommune. FAUNAFOKUS Notat 2024: 5. 20 s.	
Referat: Rørvikvatnet ble mudra ut etter at det var blitt igjengrodd. Etter arbeidet vil Statsforvalteren i Møre og Romsdal ha kartlagt fuglelivet for å sjå på effektene av tiltaket.	

Forsidebildet viser en knekkand hoe med unge.

Foto: Erik Blindheim.

Innhold

Innhold	3
1. Innledning	4
2. Metode	5
3. Resultat av undersøkinga 2024	7
4. Sandsvalekolonien	18
5. Diskusjon og videre undersøkelser	20

Toppand hann. Foto Erik Blindheim.

1. Innledning

Rørvikvatnet naturreservat ble mudra ut i 2018/2019 etter at det over flere år var blitt igjengrodd. Etter arbeidet vil Statsforvalteren i Møre og Romsdal ha kartlagt fuglelivet for å se på effektene av tiltaket.

Det ble utført 4 tellinger fra 19 mai til 19 juli 2024.

Vi retter en takk til kontaktperson hos Statsforvalteren, Solveig Silset Berg, for generell informasjon og svar på spørsmål i forbindelse med jobben.

Kart over det aktuelle området, med rød firkant som markerer stedet.

2. Metode

Det ble valgt ut 3 observasjonspunkt og observasjonstiden skulle vare minst 2 timer kveld og 2 timer morgen. Den 19 mai 2024 ble første telling gjennomført. Andre telling 07 juni, tredje telling 28 juni og fjerde og siste telling den 19 juli.

Tellingene ble utført av lokale fuglefolk med god lokalkunnskap i tillegg til god kunnskap om fugl på Vigra. Det var Erik og Bernt Blindheim som utførte oppdraget.

På bildet under viser tre punkt der det ble observert fra, uten å skremme fugl. Flyfotoet er fra 2020.

I tillegg ble antall sandsvaler og antall aktive hull talt opp i sandsvalekolonien.

Egretthege var innom Rørvikvatnet i år også. Her sammen med gråhege og storspove helt i høyre bildekant. Foto Erik Blindheim.

Gjøk. Foto Erik Blindheim.

3. Resultat av undersøkinga 2024

Første telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
10-7	6-8 ms	nordøst

ART	19.05.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	21:00-23:00				
	Totalt				
Bergirisk	2				næringsøk
Fiskemåke	1				hekkende
Gjøk	3				hekkende
Grågås	2				hekkende
Gråhegre	3				næringsøk
Gråmåke	31				rastende
Heipplerke	5				hekkende
Knekkand	1		1		hekkende
Krikkand	3	2	1		næringsøk
Kråke	2				næringsøk
Låvesvale	2				næringsøk
Rødstilk	2				næringsøk
Sandsvale	5				næringsøk
Sildemåke	2				rastende
Stokkand	7	6	1	15	hekkende
Storspove	2				næringsøk
Svartbak	3				rastende
Tjeld	2				næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: ringdue 5, svarttrost 3, kjøttmeis 3, bokfink 1.

Første telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
7-10	2 ms	nordøst

ART	20.05.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:00-07:00				
	Totalt				
Brunnakke	4	2	2		hekkende
Enkeltbekkasin	2				næringsøk
Gjøk	3				hekkende
Grønnstilk	1				næringsssøk
Grågås	8		1	9	hekkende
Gråhegre	3				næringsøk
Gråmåke	12				rastende
Heipiplerke	3				hekkende
Knekkand	1		1		hekkende
Låvesvale	2				næringsøk
Sandsvale	10				næringsøk
Sivspurv	2		2		næringsøk
Stokkand	5	4	1	12	hekkende
Tjeld	2				næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: ringdue 3, rødstrupe 1, gransanger 3, løvsanger 4, svarttrost 3, kjøttmeis 3, blåmeis 1, bokfink 2, stær 8, kråke 11, brunsisik/gråsisik 3.

Andre telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
11-13	5-7 ms	nord

ART	07.06.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	21:00-23:00				
	Totalt				
Brunnakke	4	3	1		hekkende
Enkeltbekkasin	1				næringsøk
Fiskemåke	2				hekkende
Gjøk	1				hekkende
Grågås	4			10	hekkende
Gråhegre	1				næringsøk
Gråmåke	18				rastende
Heipilerke	3				hekkende
Låvesvale	1				næringsøk
Sandsvale	6				næringsøk
Sildemåke	5				rastende
Stokkand	4	3	1	8	hekkende
Storspove	2				næringsøk
Svartbak	3				rastende
Trane	2	1	1		hekkende

Utenfor grensene eller overflygende: bokfink 2, svartrost 2, gransanger 2, ringdue 3, kråke 4.

Andre telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
9-12	5-7 ms	nord

ART	08.06.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:00-07:00				
	Totalt				
Brunnakke	3	2	1		hekkende
Enkeltbekkasin	2				næringsøk
Fiskemåke	1				hekkende
Gjøk	2				hekkende
Grågås	4			10	hekkende
Gråmåke	15				rastende
Heiplierke	2				hekkende
Låvesvale	2				næringsøk
Sandsvale	12				næringsøk
Sildemåke	3				rastende
Sivspurv	1		1		næringsøk
Stokkand	6	5	1	8	hekkende
Storspove	1				næringsøk
Svartbak	5				rastende
Tjeld	1				næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: bokfink 2, svartrost 2, gransanger 3, løvsanger 2, ringdue 2, kråke 5.

Tredje telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
15-18	2-3 ms	nordøst

ART	28.06.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	21:00-23:00				
	Totalt				
Brunnakke	4	3	1	6	hekkende
Enkeltbekkasin	2				næringsøk
Gjøk	2				hekkende
Grågås	2			4	hekkende
Gråhegre	3				næringsøk
Gråmåke	18				rastende
Heiplierke	2				hekkende
Knekkand	2	2		5	hekkende
Låvesvale	2				næringsøk
Sandsvale	12				næringsøk
Sildemåke	3				rastende
Stokkand	14	10	4	7	hekkende
Storspove	1				næringsøk
Svartbak	5				rastende
Toppand	1		1		næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: bokfink 2, svartrost 2, gransanger 1, ringdue 2, kråke 4, heiplierke 3, kjøttmeis 1, måltrost 1, gråsisik 1.

Tredje telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
12-14	8-10 ms	sørvest

ART	29.06.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:00-07:00				
	Totalt				
Brunnakke	5	3	2	6	hekkende
Enkeltbekkasin	2				næringsøk
Fiskemåke	1				hekkende
Gjøk	1				hekkende
Grågås	2			4	hekkende
Gråhegre	4				næringsøk
Gråmåke	22				rastende
Heipiplerke	1				hekkende
Knekkand	2	2		5	hekkende
Låvesvale	1				næringsøk
Sandsvale	7				næringsøk
Sildemåke	2				rastende
Storspove	1				næringsøk
Svartbak	7				rastende
Toppand	1		1		næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: bokfink 2, svartrost 2, gransanger 3, løvsanger 2, ringdue 2, kråke 5, kjøttmeis 1, måltrost 1.

Fjerde telling kveld:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
16-18	2-3 ms	øst

ART	19.07.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	20:00-22:00				
	Totalt				
Brunnakke	5	2	3	3	hekkende
Enkeltbekkasin	1				næringsøk
Fiskemåke	3				hekkende
Gråhegre	3				næringsøk
Gråmåke	13				rastende
Heipplerke	3				hekkende
Låvesvale	2				næringsøk
Sandsvale	8				næringsøk
Sildemåke	2				rastende
Spurvehauk	1				næringsøk
Stokkand	9				hekkende
Storspove	1				næringsøk
Svartbak	4				rastende
Vannrikse	1				næringsøk

Utenfor grensene eller overflygende: grankorsnebb, bokfink, svartrost, gransanger, ringdue, kråke, heipplerke, kjøttmeis.

Fjerde telling morgen:

Temperatur	Vind styrke	vindretning
16-17	2-3 ms	øst

ART	20.07.2024	Ho	Hann	pulli	Aktivitet
	05:00-07:00				
	Totalt				
Brunnakke	3	2	1	2	hekkende
Enkeltbekkasin	1				næringsøk
Fiskemåke	2				hekkende
Gråhegre	1				næringsøk
Gråmåke	9				rastende
Heipiplerke	4				hekkende
Låvesvale	3				næringsøk
Sandsvale	15				næringsøk
Sildemåke	2				rastende
Stokkand	12				hekkende
Storspove	1				næringsøk
Svartbak	3				rastende

Utenfor grensene eller overflygende: bokfink, svartrost, gransanger, løvsanger, ringdue, kråke, kjøttmeis, heipiplerke.

Fugler som er observert på og ved Rørvikvatnet utenom disse dagene:

egretthege, dvergdykker, sangsvane, storskarv, skjeand (par), gluttsnipe og skogsnipe. Trana hekket i myra bak Rørvikvatnet, mest trolig i kanalene.

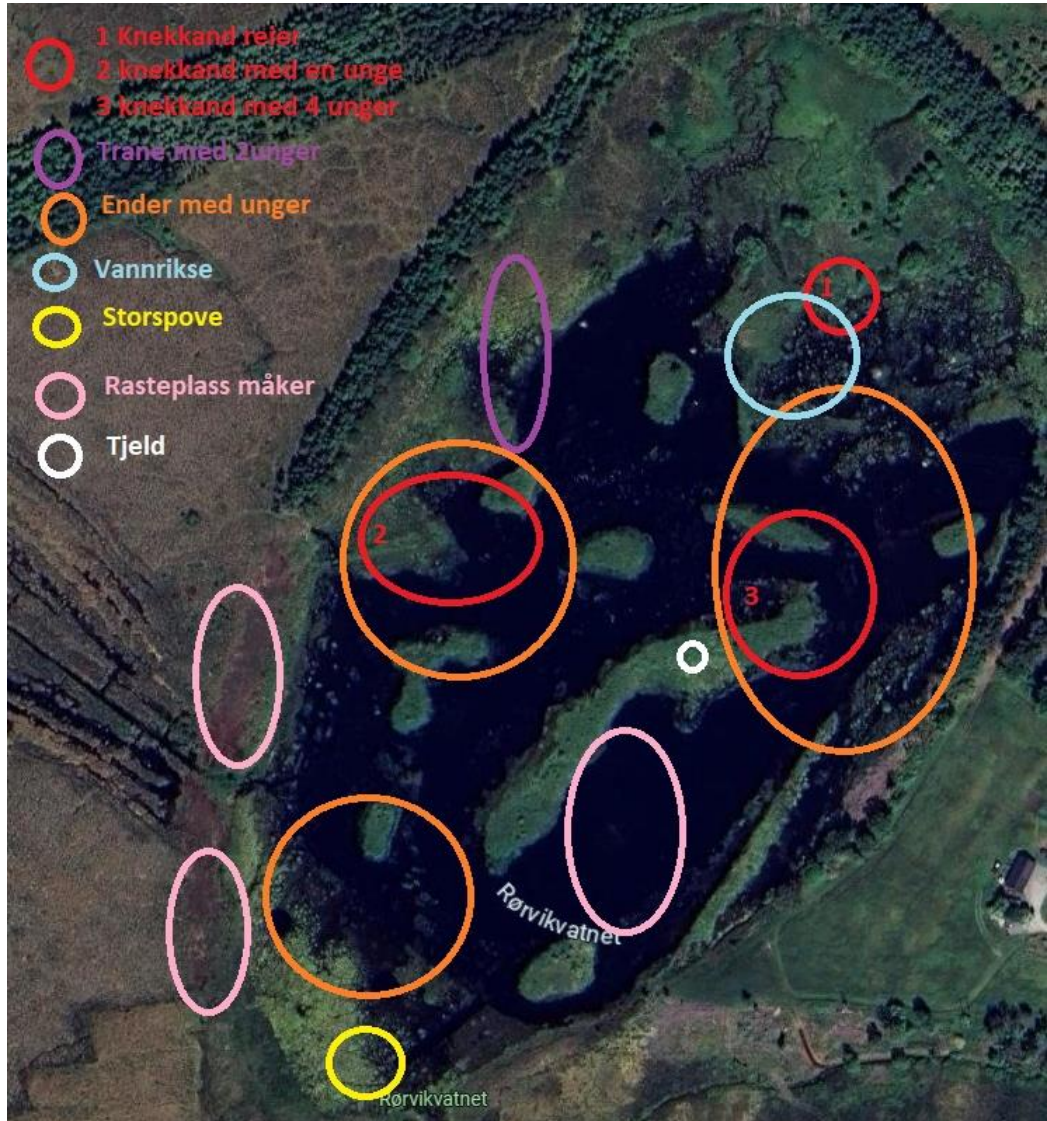
Oter blir også observert innimellom ved Rørvikvatnet.

Rødlistestatus oppsummerende tabell
--

Fugler med **rød** skrift er observert utenfor telletidspunkter.

Bergirisk	LC	Rødstilk	NT
Brunnakke	LC	Sandsvale	VU
Dvergdykker	EN	Sangsvane	LC
Egretthegre		Sildemåke	LC
Enkeltbekkasin	LC	Sivspurv	LC
Fiskemåke	VU	Skjeand	VU
Gjøk	NT	Skogsnipe	LC
Gluttsnipe	LC	Spurvehauk	LC
Grønnstilk	LC	Stokkand	LC
Grågås	LC	Storskarv	NT
Gråhegre	LC	Storspove	EN
Gråmåke	VU	Svartbak	LC
Heiplierke	LC	Tjeld	NT
Knekkand	EN	Toppand	LC
Krikkand	LC	Trane	LC
Kråke	LC	Vannrikse	VU
Låvesvale	LC	33 arter	

4 arter	NT
5 arter	VU
3 arter	EN

Oversikt over arter og områder.

Flyfoto fra 1968 viser hvor lite vannspeil som var der da. Og her viser også grøfter som ble gravd under arbeid med å ta ut torv fra området.

4. Sandsvalekolonien

På det meste ble det registrert 40-50 hull med gravespor. Dette tallet legger vi til grunn for at der var minst 40-50 par med sandsvaler i kolonien i 2024. På det meste ble det sett over 100 individer i flukt ved kolonien ut i juli, men da var nok noen av ungene også ute og fløy.

Både gamle og nye hull ble talt opp for å få laget en oversikt over hvor i sandtaket svalene holder til.

I november 2023, ble det gjort noen tiltak med gravemaskin for å forbedre hekkemulighetene for sandsvale. På alle 4 stedene det ble gjort tiltak var der reirhull i år.

Bildet viser ett av stedene der det ble laget en høyere vegg opp til reirhulla.

Sandsvale ved Rørvikvatnet. Foto Erik Blindheim.

5. Diskusjon og videre undersøkelser

Erik og Bernt Blindheim forteller at dette vatnet ble til etter stort uttak av torv. På 1960 tallet begynte vatnet å gro igjen og fugl forsvant mer og mer utover på -70 og -80 tallet, og på -90 tallet var der få fugler som hekka eller rasta ved vatnet. Trolig har aldri vannspeilet vært større noen gang enn det er nå. En lokal mann som jakta ender der i mange år før fredninga, kan fortelle at det var en ganske god plass å jakte ender pga mange små holmer og bare smale kanaler mellom med vann, de brukte vadere og det var bare enkelte plasser det ikke gikk å gå. Det var ikke den plassen med mest ender, men de var veldig bra å jakte der, bedre enn i Makkevika og Rørvikvågen som han også var og jaktet. I Makkevika var det suverent mest ender. Endene kom fra Blindheimsvikene, Rørvikvågen eller Vigrarfjordsiden, alt etter vindretning i skymingen om kvelden. Der var ikke så mye ender der på dagtid. En bra flokk på kvelden var 20 ender. Men kom som regel i mange småflokker. Kanskje opp i 50 ender kunne komme til Rørvikvatnet en kveld. Når Erik sa at på høsten kan det oppholde seg så mye som 100-200 ender nå, så svarte jegeren at slike tall opplevde ikke han fra slutten av 60-tallet og frem til det ble fredet. 4-5ender på en kveld for en jeger var en grei kveldsjakt.

Så det er ingen tvil om at dette tiltaket har vært viktig for hekkende og rastende fugl. Det viser tellingene veldig klart.

Det vil være av interesse å gjenta tellinger over flere år for å se om der fortsatt er en positiv utvikling.

Der sandsvalekolonien er ble det tatt ut sand på 70- og begynnelsen av 80-tallet. Der de største koloniene med sandsvale var på 80- og 90-tallet er det meste rast ned og ikke egnet for svaler i dag.

Sanduttaket stoppet opp på 90-tallet og mye av de loddrette veggene er nå borte. For å hjelpe sandsvalene ble det gravd ut noen vegger i november 2023. Så vil en følge opp med tellinger for å se om tiltaket er vellykka. Senere år kan det være aktuelt å gjenta prosessen med å etablere nye vegger.

På begynnelsen av 80-tallet ble det ringmerka mye sandsvaler både i denne kolonien og på to andre steder på Vigra. Ifølge en av merkerne, Lars Petter Folkestad, kunne der være rundt 100 par på det meste til sammen i de 3 koloniene. Nå er det bare i kolonien ved Rørvikvatnet der er sandsvaler. I de to andre koloniene er der ikke lenger forhold for svalene.